

z p r a v o d a j

XIX. ročník

5

2008

- 2 Editorial
Ceny za kulturní dědictví v Evropě, vynález suchého zipu...
- 3 Jak měkké jsou soft skills?
Úvahy o tom, co se označuje termínem soft skills, co to je sociální kompetence a emoční inteligence.
- 4 Evropská unie a vzdělávání
Rekapitulace dosavadního vývoje a výhled do roku 2013.
- 5 Pořadníky na studium v USA
Problémy s přechodem ze střední na vysokou školu.
- 5 *High school, college, graduate school a university v USA*
Výkladový slovníček.
- 6 Klíčová sdělení a jarní zasedání Rady
Klíčová sdělení přijatá Radou ve složení pro vzdělávání, mládež a kulturu 14. února 2008.
- 6 Profesní orientace – cíl nauky o světě práce
Nový vyučovací předmět nauka o světě práce (Arbeitslehre) ve všeobecně vzdělávacích školách v Německu.
- 8 Učňovství v Irsku
Budoucnost přípravy učňů, statistické údaje, diskuse ze semináře, který pořádal FÁS.
- 9 DISCO – slovník dovedností a kompetencí
Výstupy pilotního projektu z programu Leonardo da Vinci.
- 10 Pedagogika odborného vzdělávání a osobní služby
Poptávka po kvalifikovaných pracovnících v oblasti osobních služeb a jejich vzdělávání v SRN.
- 13 Co nového v časopisech
Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2008, Nr. 1, 2.
- 14 Nové knihy v knihovně
- 15 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
Free Rice; Help for English; Tipy na výlet.

Editorial

8. května byly v Bruselu uděleny Ceny Evropské unie za kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra za rok 2008 šesti projektům z České republiky (za opravu jižního průčelí Horního hradu v Českém Krumlově), Řecka, Nizozemska (dva projekty), Španělska a Rumunska. Udílejí je společně Evropská komise a celoevropská federace pro kulturní dědictví Europa Nostra. Na obrázku je plavecký bazén v Tapiole ve finském městě Espoo, jehož obnova byla oceněna „jen“ medailí. Bazén navrhl architekt Aarne Ervi a byl dokončen v roce 1965. Restaurátorský projekt byl oceněn za

respektování architektury 60. let a zdůraznění moderních hodnot zabradního města Tapioly. Pamětníkům možná přijde divné, že to, co se stavělo za jejich života, je už kulturní dědictví. Jenže, má-li se kulturní dědictví udržet i dalším generacím, je lepší s jeho opravami začít včas. A hlavně je třeba postavit něco krásného, co budou lidé obdivovat i po padesát letech. Máme něco takového v dnešní Praze? Taky vás napadl Tančící dům? Tomu už je letos dvanáct let...

Vzdělávání a mládeži v Evropské unii jsou věnovány dva články. První z nich rekapituluje dosavadní vývoj vzdělávání od prvopočátků v rámci tehdejšího Evropského společenství až po ustavení programu celoživotního vzdělávání, který nabrání všechny ostatní programy, protože pod celoživotní vzdělávání patří všechno, co si lidé osvojují ať uvědoměle, nebo bezděčně. O to, aby uvědomělého osvojování znalostí a dovedností bylo víc než bezděčného, se snaží klíčová sdělení, které předložila Rada EU jarnímu zasedání Evropské rady, na němž se mluvilo právě o otázkách vzdělávání a mládeže, a kde se posuzovalo plnění Lisabonské strategie.

Jazykový koutek jsme tentokrát věnovali anglickému výrazu *soft skills*, který kvůli své metaforičnosti působí potíže svědomitým překladatelům. Do jazykového koutku by se však dala zařadit také zmínka o tom, jak se v průběhu posledních dvaceti let staly z činností, které pracovníci vykonávají, dovednosti a kompetence, které mají. Viz poznámka pod čarou u článku DISCO – slovník dovedností a kompetencí. Samotný slovník DISCO je velkým příspěvkem do terminologické diskuse v mnoha oborech. Slovníček termínů používaných v americkém vzdělávacím systému (strana 5) je naopak zcela miniaturní, někdy vám však může pomoci udělat si jasno při čtení článku o školství v USA. Všichni už víme, že *high school* není vysoká škola, možná vás však překvapí, že slovo *school* lze v americké angličtině použít i pro označení univerzity, jen je nutné zvolit jiné přídavné jméno. Anglickou slovní zásobu si můžete zdarma procvičit na webové stránce *Free rice* (viz Zajímavé internetové adresy) a zároveň přispět na humanitární účely. Pozor – procvičování na této stránce může být návykové!

Do jazykového koutku by mohl patřit i suchý zip: anglicky *Velcro* (*fastener*) nebo *hook-and-loop fastener*, popř. *hook-and-pile fastener*; německy *der Klettverschluss*; francouzsky též *velcro* nebo *fermeture scratch*; španělsky *el velcro* či *cierre adhesivo*. Jenže suchý zip jsme sem zařadili jako hádanku. Vynalezl ho švýcarský inženýr George de Mestral. Jednou v létě šel se svým psem na procházku po horách. Do psího kožichu se cestou nalyhaly bodláky a když mu je George odtrhával, začalo ho zajímat, čím se tam vlastně tak pevně drží. Vzal bodlák pod mikroskop a objevil háčky. Zkusil přírodu napodobit a svůj vynález si dal později patentovat pod obchodní značkou *Velcro*, což je složenina francouzských slov *velour* (samet) a *crochet* (háček). Otázka zní, v kterém roce George de Mestral učinil svůj objev. Odpověď najdete na Internetu, v moudrých knihách nebo v příštím čísle Zpravodaje.

AK

Jak měkké jsou *soft skills*?

Asi tak jako *soft drinks* jsou měkké nápoje. Přídavné jméno *soft* má v angličtině více (někdy spíš metaforických) významů. To ovšem neznamená, že pro výrazy s tímto přídavným jménem nelze najít výstižný ekvivalent v češtině.

Z angličtiny se stala *lingua franca* poměrně nedávno. S překladem slov nebo slovních spojení, která byla užívána předtím, nejsou problémy. Tehdy se jejich překladem do češtiny zabývali jen lingvisté nebo zkušení překladatelé, kteří věděli, že výrazy se musí posuzovat podle kontextu, v jakém jsou používány.

Dnes přejímají anglické termíny odborníci z různých oblastí, kteří mají jen „uživatelskou“ znalost angličtiny a často nejsou zběhlí v žádném jiném cizím jazyce. Ti jsou pak značně ovlivněni anglickým originálem. Někdy se stává, že se doslovným překladem z angličtiny v češtině objeví nové české pojmenování nějakého jevu, který už má svůj zavedený termín z dřívějšíka. V některých případech to nevadí, např. *řetězová reakce* se pod vlivem anglického termínu *domino effect* začala překládat jako *dominový efekt*, což je také výstižné. Přesto stačilo nahlédnout do slovníku... Některé nové výrazy však ve slovníku ještě nejsou a lidé, kteří s nimi nevědí rady, je pak přeloží buď otrocky, nebo je označí za nepřeložitelné.

Představme si například, že by se slovní spojení *common sense* objevilo v angličtině až nyní. Určitě by se našli lidé, který by ho začali překládat jako *obecný* či *společný smysl*. Naštěstí díky práci jazykovědců v minulosti víme, že ekvivalentem je *zdravý rozum*.

Chceme-li najít výstižný ekvivalent pro *soft skills*, je dobré se nejprve podívat, jaké dovednosti či kompetence jsou označovány za *soft*. Na Internetu je možné najít různé definice a seznamy *soft skills*. Například:

- *Soft skills* jsou v podstatě lidské kompetence – nejsou odborné, jsou nehmatatelné a osobnostně charakteristické. Určují, do jaké míry je člověk schopen stát se dobrým vůdcem, posluchačem, vyjednavcem nebo prostředníkem (mediátorem) při urovnávání konfliktů. Naproti tomu *hard skills* jsou kompetence, které lze doložit – vzdělání, praxe, odborná úroveň. Zda člověk má nebo nemá *soft skills* se zjišťuje otázkami typu: Jste příjemný člověk? Svědomitý? Umíte efektivně komunikovat? Účinně řešit problémy?¹
- Ve vzdělávacích programech nazvaných *Soft skills* se lidé učí, jak spolu vzájemně jednat na pracovišti.²

Jiná definice srovnává *soft skills* a emoční inteligenci (*emotional intelligence*).

- Termíny *soft skills* a emoční inteligence mohou být definovány rozdílně v závislosti na tom, v jakém prostředí se používají. Termín *soft skills* je (v angličtině, pozn. AK) obsažnější a běžnější než termín emoční inteligence. *Soft skills* jsou interpersonální a intrapersonální kompetence, včetně přívětivosti, efektivní komunikace, přesvědčivosti, slušnosti, týmového ducha, společenského šarmu, profesní etiky atd.

Emoční inteligence je v podstatě vědecktější protějšek *soft skills*. Emoční (*emotional*) je jak doplněk, tak protiklad intelektuálních (*intellectual*) či kognitivních (*cognitive*) aspektů inteligence. Vědci zjišťují, že emoce ovlivňují všechno od inteligence až po životní zkušenosti více, než se dříve soudilo.³

O emoční inteligenci se podrobněji dočtete v knize se stejnojmenným názvem⁴, v níž se zároveň píše o sociálních dovednostech a kompetencích. Ty jsou v ní označovány za složku emoční inteligence.

Soft skills se uplatňují převážně v mezilidských vztazích, a proto nepřekvapuje, že v německých pramenech je tento výraz překládán jako sociální kompetence (*die Sozialkompetenz* nebo *soziale Kompetenz*). Podobně se ve francouzsky psané odborné literatuře používá termín *compétences sociales*. Ve španělštině se výraz *soft skills* překládá jako *competencias sociales*. Proto jsme ve slovníčku, který vyšel jako příloha listopadového Zpravodaje pod názvem Angličtina v (odborném) vzdělávání⁵, uvedli výraz sociální kompetence jako překlad termínu *social competences* i *soft skills*.

Anna Konopásková

¹ http://www.askmen.com/money/career_100/121_career.html

² <http://www.intulogy.com/training-course/soft-skills.html>

³ <http://www.cio.com/article/121200/>

⁴ *Emoční inteligence : přehled základních přístupů a aplikací / Ralf Schulze, Richard D. Roberts (eds.). 1. vyd. Praha : Portál, 2007. 367 s. ISBN 978-80-7367-229-4*

⁵ http://www.nuov.cz/public/File/periodika_a_publicace/zpravodaj_odborne_vzd_v_zahr/2007/Zp0711pVa.pdf

Evropská unie a vzdělávání

Práce Evropské komise v oblasti vzdělávání a profesní přípravy spočívá na dvou pilířích: (1) na politické součinnosti a práci s členskými státy; (2) na financování programů, např. programu celoživotního vzdělávání. Základním principem je, že členské státy odpovídají za své vzdělávací systémy a Evropská komise spolupracuje s členskými státy a pomáhá jim při dosahování společných cílů.

Připravování půdy: Povinnosti v oblasti vzdělávání vyplývající ze smlouvy o Evropském společenství

Vzdělávání bylo poprvé formálně uvedeno ve smlouvě zakládající Evropské společenství a podepsané v roce 1992 v Maastrichtu. Maastrichtská smlouva připravila půdu pro vzdělávání a profesní přípravu v EU tím, že v článku 149 (konsolidovaného znění)¹ stanovila, že „Společenství má přispívat k rozvoji kvality vzdělávání podněcováním spolupráce mezi členskými státy a, pokud to bude nezbytné, podporováním a doplňováním jejich činnosti, přičemž má plně respektovat odpovědnost členských států za obsah vyučování a organizaci vzdělávacího systému a jejich kulturní a jazykovou rozmanitost.“

Podobně v doméně odborného vzdělávání a přípravy se v článku 150 (konsolidovaného znění)¹ ve smlouvě uvádí, že „Společenství má uskutečňovat politiku profesní přípravy, která má podporovat a doplňovat činnost členských států, přičemž má plně respektovat odpovědnost členských států za obsah a organizaci profesní přípravy.“

Evropská komise plní své povinnosti v oblasti vzdělávání a profesní přípravy prostřednictvím politiky součinnosti a práce s členskými státy a svých financovaných programů, například programu celoživotního vzdělávání.

Politické prostředí

Koordinovaná spolupráce mezi systémy vzdělávání, profesní přípravy a zaměstnanosti existovala v EU již před Maastrichtskou smlouvou. V roce 1976 rozhodli ministři školství o ustavení informační sítě, která by byla základem pro lepší vzájemné pochopení vzdělávací politiky a struktur v devíti tehdejších členských státech Evropského společenství. Eurydice, Informační síť o vzdělávání v Evropě, byla potom formálně založena v roce 1980. Síť Eurydice² pomáhá při srovnávání idejí a příkladů osvědčené praxe na základě zjišťování spolehlivých údajů a zkušeností z první ruky. Síť zlepšila politické rozhodování ve vzdělávání tím, že poskytla důkazy, jimiž mohlo být podloženo. Její působení se vyvíjelo v mnoha směrech, od akademických sítí, studijních pobytů a různých druhů partnerství až po dnešní roli politického činitele v ústředních otázkách týkajících se například definování indikátorů kvality a budoucích cílů systémů vzdělávání a profesní přípravy.

Jakmile bylo vzdělávání doplněno do smlouvy o ES, nabrala spolupráce mezi členskými státy a institucemi EU na rychlosti a vyvrcholila v roce 2002 ve vypracování pracovního programu Vzdělávání a profesní příprava 2010³. Tento všezahrnující rámec spolupráce usiluje o to, aby se systémy vzdělávání a profesní přípravy v EU staly do konce desetiletí příkladem pro svět. Je politickou odpovědí na Lisabonskou strategii v oblasti vzdělávání a profesní přípravy a vychází z vědomí toho, že spolupráce ve vzdělávací politice je základem pro to, aby se EU stala přední světovou znalostní ekonomikou.

V důsledku toho odpovídá Evropská komise za evropské iniciativy v oblastech spojených se vzděláváním. Patří mezi ně Evropský rámec kvalifikací (EQF)⁴, Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)⁵, založení Evropského ústavu inovací a technologie (EIT)⁶, práce na definování klíčových kompetencí, které by si měl osvojit každý občan v průběhu školního vzdělávání⁷, a úkol učinit evropské vzdělávací systémy spravedlivé a efektivní. Komise také plně podporuje priority Boloňského procesu za účelem vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA).

Financované programy

Evropská komise doplňuje svou politickou práci v oblasti vzdělávání a profesní přípravy různými financovanými programy. To jsou mechanismy, které poskytují finanční a technickou podporu organizacím, institucím a jednotlivcům při uskutečňování projektů nebo účasti na nich v Evropské unii i mimo ni. Komise každoročně podporuje tisíce projektů, které přispívají k politickým prioritám, na nichž se shodly instituce a členské státy EU. Komisi při této práci pomáhá Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast⁸ a síť národních agentur či úřadů v zúčastněných zemích.

Program celoživotního vzdělávání⁹ je vlajkovou lodí evropských financovaných programů v oblasti vzdělávání a profesní přípravy. Je to poprvé, kdy jediný program zahrnuje vzdělávací příležitosti od dětství až do stáří. Program probíhá od roku 2007 do roku 2013 a navazuje na programy Sokrates, Leonardo da Vinci a eLearning, které skončily v prosinci 2006.

Program Tempus, který byl zahájen v roce 1990, pokračuje v rozvoji spolupráce za účelem modernizace vysokoškolského vzdělávání za hranicemi EU, od severní Afriky po Mongolsko. Programem Erasmus Mundus, zahájeným v roce 2004, otevírá EU evropské vysokoškolské vzdělávání zemím celého světa.

AK

¹ http://europa.eu.int/eur-lex/lex/en/treaties/dat/12002E/htm/C_2002325EN.003301.html

² www.eurydice.org

³ Viz též Zpravodaj č. 12/2003; 2/2004; 2/2005; 4/2005; 12/2005; 6/2006; 10/2007; 11/2007.

⁴ Národní rámce kvalifikací a EQF. Zpravodaj, 2007, č. 11, s. 3-4.

⁵ Přenos kreditů v odborném vzdělávání. Zpravodaj, 2008, č. 4, s. 8-9.

⁶ <http://ec.europa.eu/eit>

⁷ Klíčové kompetence v celoživotním vzdělávání, Zpravodaj, 2007, č. 5, s. 3-4.

⁸ <http://eacea.ec.europa.eu/>

⁹ <http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/>

Pramen:

http://ec.europa.eu/education/policies/educ/education_en.html

Pořadníky na studium v USA

Přechod ze střední školy (*high school*) na vysokou školu (*college*) může být v současné době pro zájemce o studium stresující. Školy si vytvářejí pořadníky (*waitlists*), do kterých uchazeče zapisují.

I letos se očekává velký počet žádostí o přijetí. Svědčí pro to několik důvodů:

- Ze středních škol vychází v roce 2008 téměř 3,4 miliónu žáků (nejvyšší počet v americké historii).
- Mnoho z nich předkládá žádost o přijetí na sedm nebo i více vysokých škol.
- Princetonská a Harvardská univerzita letos ustoupily od dřívějšího přijímacího řízení, které umožňovalo odmítnutým uchazečům včas se obrátit jinak.

Na podzim roku 2006 bylo podáno více než 6,3 miliónu žádostí o přijetí na čtyřleté studium (*college*), a tento počet bude letos pravděpodobně ještě vyšší. Mnohé školy v důsledku toho zaznamenávají rekordně nízké míry přijetí. Například Kolumbijská univerzita přijala 8,7 % z celkového počtu uchazečů ve srovnání s 10,4 % v roce 2007. Školy proto zvyšují počty uchazečů, které zapisují do pořadníků, s vědomím, že ne všichni se nakonec rozhodnou právě pro jejich školu.

I ne selektivnější školy používají pořadníky k tomu, aby naplnily třídy. Často pak nevybírají studenty podle mechanického pořadí, nýbrž podle zaměření tak, aby si vyprofilovaly jednotlivé třídy.

Potenciální studenti mohou zvýšit svou šanci na přijetí do vysněné školy tím, že doplní žádost o informaci o tom, čeho dosáhli od doby podání žádosti (absolvování nějakého kurzu, získání certifikátu, veřejná angažovanost), mohou se však také rozhodnout pro jinou školu, která je přijme bez pořadníku. Zkušenosti ukazují, že na této původně „náhradní“ škole mohou být spokojeni a úspěšní.

AK

Pramen: Lee-St. John, Jeninne: *The Waiting Game*. TIME, vol. 171, 2008, no. 19, p. 95-96.

High school, college, graduate school a university v USA

High schools jsou střední školy, které žáci navštěvují od 9. nebo 10. ročníku do 12. ročníku. Mohou být součástí K-12; zkratka znamená od mateřské školy až po 12. ročník (*Kindergarten through twelfth grade*). Absolventi těchto škol jsou ve věku 17 až 18 let.

College je zpravidla čtyřletá škola buď samostatná, nebo přičleněná k univerzitě. Absolventi *college* dostávají titul bakalář svobodných umění (*Bachelor of Arts* – BA), nebo bakalář přírodních věd (*Bachelor of science* – BS).

Graduate school je instituce vysokoškolského vzdělávání, obvykle součást univerzity, která uděluje tituly *Master* nebo

Doctor nebo obojí. Podle jiné definice je *graduate school* škola na univerzitě nabízející studium vedoucí k titulům vyšším než bakalář.

University je instituce vysokoškolského vzdělávání, která má vzdělávací a výzkumná zařízení tvořící *graduate school* a *professional schools*,¹ které udělují magisterské a doktorské hodnosti, a oddělení nižšího vysokoškolského (*undergraduate*) vzdělávání, kde se udělují bakalářské tituly. AK

¹ Proto je překlad VOŠ jako *higher professional school* tak zavádějící.

Pramen: <http://www.thefreedictionary.com>

Klíčová sdělení a jarní zasedání Rady

Na jarním zasedání Evropské rady, které se konalo 13. a 14. března 2008 v Bruselu, se na pořadu jednání objevila též témata přijatá Radou ve složení pro vzdělávání, mládež a kulturu dne 14. února 2008. Tato témata byla shrnuta do dvou výčtů klíčových sdělení, která zde ve stručnosti uvádíme.

Klíčová sdělení v oblasti vzdělávání

Vyřešit důležité úkoly týkající se realizace strategií celoživotního vzdělávání.

Členské státy by měly přijmout konkrétní opatření tak, aby:

- podstatně snížily počet mladých lidí, kteří neumějí dobře číst, a počet žáků, kteří předčasně opouštějí školu;
- zlepšily výsledky vzdělávání u žáků z rodin přistěhovalců;
- zajistily, že povolání učitele bude vnímáno jako atraktivní profesní volba pro nejlepší absolventy, a poskytovaly kvalitní další vzdělávání učitelů;
- povzbuzovaly dospělé, zejména s nízkou odborností a starší pracovníky, k účasti na vzdělávání.

V zájmu účinnosti znalostního trojúhelníku (výzkum, vzdělávání a inovace) musí vzdělávání poskytovat široký základ znalostí a dovedností a rozvíjet u žáků tvůrčí a inovativní schopnosti.

K tomu je třeba:

- vytvářet kurikula na všech stupních vzdělávání tak, aby více rozvíjela tvůrčí a inovativní kompetence žáků a studentů;
- zrevidovat budoucí požadavky na kvalifikace na evropské úrovni v návaznosti na iniciativu „Nové kvalifikace pro nová pracovní místa“;
- vysoké školy by měly získat potřebnou nezávislost pro rozvíjení partnerství se světem práce;
- měla by se rozvíjet spolupráce mezi politikou v oblasti kultury a v oblasti vzdělávání.

Evropa by měla vybavit své občany kompetencemi nezbytnými pro zapojení do interkulturního dialogu.

Vícejazyčnost a jazykové znalosti přispívají k dorozumění mezi kulturami a také poskytují evropským pod-

nikům skutečnou konkurenční výhodu na světovém trhu.

Dále by se měla rozvíjet nadnárodní mobilita, pokud jde o její kvalitu, rozsah a rovnost.

Národní a regionální programy mobility by měly zajišťovat, že se ve vysokoškolském vzdělávání stane pravidlem strávit určitou dobu studia v zahraničí a že v oblasti odborného vzdělávání bude podporována větší mobilita.

Klíčová sdělení v oblasti mládeže

Při dalším provádění Evropského paktu mládeže by členské státy měly zdůraznit tyto priority:

- Zaměstnanost mládeže, její účast ve vzdělávání a sociální začlenění mladých lidí by měly zůstat klíčovými cíli hospodářských a sociálních strategií a členské státy by se měly zaměřit na konkrétní opatření.
- Zvláštní pozornost by se měla věnovat mladým lidem, kteří mají méně možností uplatnění, prostřednictvím lepší profesní orientace a poradenství, multidisciplinární podpory a individuálně přizpůsobených opatření.
- V řízení Lisabonské strategie je třeba pokračovat v úsilí o rozvinutí problematiky mládeže na základě meziodvětvového přístupu a posilování postavení mladých lidí.

AK

Pramen: Klíčová sdělení jarnímu zasedání Evropské rady v oblasti vzdělávání/odborné přípravy a mládeže. Brusel, Rada Evropské unie, 20.2.2008, 6445/08. 9 s.

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/08/st06/st06445.cs08.pdf>

Profesní orientace – cíl nauky o světě práce

Profesní orientace a poradenství patří mezi úkoly, které má podle dohody Konference ministrů kultu (KMK) plnit školní vzdělávání. Za tímto účelem byl zřízen vyučovací předmět nauka o světě práce (Arbeitslehre). Profesní orientace má své pevné místo v odborné didaktice nauky o světě práce. Na tom se usnesla Německá společnost pro ekonomické vzdělávání (Deutsche Gesellschaft für ökonomische Bildung – DEGÖB).

Dovedení do světa práce, profesí a hospodářství je významným a nepostradatelným úkolem vzdělávání ve všech všeobecně vzdělávacích školách od reformy vzdělávání, kterou provedl Německý výbor pro výchovu a vzdělávání. Pokud jde o poskytování všeobecného vzdělání uplatnitelného v budoucnu, zde má pracovní a profesní orientace své stálé místo. Cílem musí být podporovat žáky při získávání znalostí a dovedností uplatnitelných po ukončení vzdělávání a umožnit jim rozšiřovat kompetence jednání, které jsou nutné pro úspěšný přechod ze školy do světa práce a také jako vklad do celoživotního vzdělávání učení. Tyto učební procesy je třeba utvářet dlouhodobě a zavádět včas pro nadcházející profesní rozhodování.

Pro nalezení povolání jsou důležité tyto premisy:

- výdělečná a profesní práce představují základní součásti zajišťování existence a společenské integrace a identifikace;
- ke změně povahy práce a pracovních nároků dochází v kontextu technologického, ekonomického a společenského vývoje;
- rozvahy o životní cestě, rozhodování o kvalifikaci a plánování profese je třeba chápat jako celoživotní procesy;
- získávat a zhodnocovat zkušenosti ve světě práce a využívat je v procesech osobního rozhodování.

Pracovní a profesní orientace uplatnitelná v budoucnu představuje úlohu pro školu jako celek, avšak její podstatná část se nachází v učebním poli domácnost, technika, hospodářství/nauka o světě práce (*Haushalt, Technik, Wirtschaft/Arbeitslehre*). Teprve toto učební pole, jak se ukazuje v diskusi o reformě vedené od roku 1964, zajišťuje konstitutivní základní vzdělání a orientuje se ve své celistvosti na komplexní individuální a společenské souvislosti v jednání, které jsou s tím spojené. Celistvost učebního pole představuje samostatnou znalostní doménu.

Toto pojetí má důsledky pro vzdělání učitelů, výzkum na vysokých školách týkající se didaktiky učebních oblastí a předmětů, i pro tvorbu příslušných učebních osnov vztahujících se ke studijním oborům v jednotlivých spolkových zemích.

Podle posudku Německého výboru pro výchovu a vzdělávání (1964) by nově koncipovaný předmět nauka o světě práce měl být v hlavní škole souhrnem odborných oblastí technické práce, domácnosti a hospodářství. Tyto tři odborné oblasti by měly vést k „otvírání zralosti pro volbu profese“ a ke „vstupu do prvního stupně odborného vzdělávání“. Profese – zde ve své podstatě prostřednictvím procesu volby profese – se stala centrální kategorií předmětu. Volba profese bez zvážení pozic mezi ukončením všeobecného vzdělávání

a zahájením profesní přípravy zůstává technicky „informací o profesích“ nebo návodem k „losování“.

V diskusích o zavedení nového předmětu a s rámcovými ustanoveními týkajícími se vzdělávací politiky byla odbornost implicitní profesní orientace utvořena Německým výborem pro výchovu a vzdělávání a připojena jako dodatečný „pilíř“ ke třem výše uvedeným odborným oblastem volby profese (profesní orientace).

V dalším utváření nového předmětu, specifickém v jednotlivých zemích, došlo částečně k vytvoření poměrně různých forem nauky o světě práce, které sledovaly odlišné představy. Proto se zdůrazňovala nutnost nalezení jednoho nepostradatelného, ale konsensuálního společného aspektu všech dosud předložených modelů. Ten se našel ve volbě profese. Volba profese se tak do budoucna ukázala jako vůdčí perspektiva. To bylo znovu zdůrazněno ve vyhlášce KMK k dalšímu rozvoji učebního pole nauky o světě práce (1987) s odkazem na didaktickou kategorii práce. Bez spolupůsobení všech zúčastněných disciplín není problém volby profese uspokojivě řešitelný: Mladí lidé se musejí rozhodovat s nejistotou. Ke každému rozhodnutí dochází pod tlakem přijímání, selekce a hodnocení informací jen za nejistoty. Faktorem této nejistoty je nutnost rozhodnutí v určité době. Minimalizace této nejistoty v žádném případě nevyžaduje jen dostačující informace. Neboť právě získávání informací, hodnocení informací a posuzování informací působí za určitých okolností kontraproduktivně. Proces volby profese vyžaduje kurikulární pomoc, která by jej integrovala do celkového průběhu procesu tak, aby mladí lidé měli šanci individuálně využívat informace. Odborné konference, které se ve Spolkové republice etablovaly (Německá společnost pro technické vzdělávání – DGTB; DE-GÖB; Společnost pro práci, techniku a hospodářství ve vyučování – GATWU) ve svých programech dokazují, že pracovní a profesní orientace je pokládána nejen za integrální součást nauky o světě práce, nýbrž také za vše spojující didaktický svorník. Kdyby tento svorník odpadl, došlo by k poškození všech tří odborných oblastí. Pro tuto ještě mladou učební oblast je nutné, aby čtyři pilíře: technika, ekonomie, domácnost a profesní orientace zůstaly zachovány společně jako součást učebního pole nauky o světě práce.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Berufsorientierung bleibt Ziel der Arbeitslehre. Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, č. 10, s. 21-22.

Učňovství v Irsku

O budoucnosti učňovství v Irsku se diskutovalo na semináři, který v prosinci 2007 pořádal Úřad pro odbornou přípravu a zaměstnanost (Foras Áiseanna Saothair – FÁS) v irském Corku pod názvem Cesta k trvalému hospodářskému úspěchu. Semináře se zúčastnili zástupci zaměstnavatelů, odborových svazů a státních úřadů. Volba tématu odrážela pokračující přechod od manuálních k intelektuálním dovednostem, k němuž dochází ve všech řemeslnických povolání v důsledku změn v irské ekonomice.

Od roku 1994 vzrostl počet učňů z 11 876 na současných 30 000 a představuje 25 % všech mladých mužů opouštějících školu. Nárůst je odrazem posledního vývoje zejména ve stavebnictví. Účast dívek zůstává velmi nízká, počet starší učnic však vzrůstá – 30 % všech zapsaných je ve věkové skupině 20-29 let.

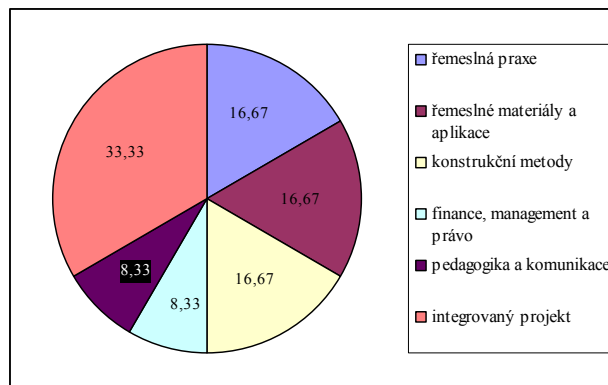
Účastníci diskutovali o vývoji irského systému učňovství od modelu plné kvalifikace k současnému systému založenému na standardech. Uznání mezinárodních kvalifikací¹ a vytvoření programu dalšího vzdělávání pro řemeslníky byl také na pořadu semináře.

Debatovalo se také o plánech na rozšíření učňovství i na další povolání mimo řemeslnický sektor. Nové učební obory se vytvářejí v polygrafii (*Print Media*) a v dřevozpracujícím průmyslu (*New Wood*) sloučením existujících oborů v těchto oblastech. Účastníci se také zaměřili na úkoly, které vyplynou z této expanze, zejména:

- jak vytvářet nové programy, aniž by docházelo k fragmentaci kvalifikací;
- jak rozhodovat o financování a délce trvání učebních oborů;
- vysvětlit, proč se učení používá jen u povolání, u nichž je vyžadována a umožněna regulace a kontrola.

FÁS reaguje na poptávku po tom, aby uznávání výsledků předchozího učení potenciálních učňů bylo zohledněno prostřednictvím postupů, které vytvořil. Například speciální opatření umožňují učňům přecházet mezi jednotlivými programy. Kromě toho ti, kdo mají plné kvalifikace nebo oborově specifické mezinárodní kvalifikace, mohou nyní svoje kvalifikace aktualizovat.

Ačkoliv Národní poradní výbor pro učňovství (*National Apprenticeship Advisory Committee – NAAC*) vytváří již po několik let vyšší kurz řemeslnické techniky, zatím nemají učni, kteří chtějí pokračovat ve studiu po získání pokročilého certifikátu (6. úroveň Národního rámce kvalifikací), žádnou možnost. NAAC však zavedl jiné změny, např. pravidla učební praxe (*Apprenticeship Code of Practice*) a program pro certifikované kouče/hodnotitele pracovních dovedností (*Certified Workplace Skills Coach/Assessor Programme*).

První mistrovská řemeslnická kvalifikace – hodnost bakaláře v řemeslnické technice /dřevo/ (*Bachelor of Science in Craft Technology /Wood/ degree*) v současné době vytváří FÁS v partnerství s NAAC a terciárními institucemi. Tato hodnost vychází z irské tradice a čerpá také z německého modelu mistra (*Meister*) a ze zkušeností dalších zemí, např. Polska a Francie, kde kurzy vysokoškolské úrovně zahrnují moduly praxe, řemeslnické techniky, komunikace, podnikatelství a pedagogiky. Obrázek ukazuje šest modulů nového vysokoškolského kurzu a poměrnou dobu přidělenou každému z nich.

Program, který je třeba ještě validovat, by měl být významným příspěvkem ke kvalifikačním požadavkům země, zvláště když se rozšíří i na jiné obory.

AK

¹ Viz

K čemu slouží národní rámce kvalifikací? Zpravodaj, 2005, č. 12, s. 9-12.

Národní rámec kvalifikací v Irsku. Zpravodaj, 2005, č. 7/8, s. 6-8.

Pramen:

Ireland. Apprenticeship - where now? Cedefop Info, 2008, č. 1.

DISCO – slovník dovedností a kompetencí

Evropský slovník dovedností a kompetencí (*Dictionary of skills and competencies*) je prvním pokusem o sjednocení terminologie v oblasti kvalifikačních požadavků vyjadřovaných pomocí dovedností a kompetencí na všech úrovních kvalifikací.¹ Na tomto ambiciózním pilotním projektu z programu Leonardo da Vinci pracovalo pod vedením rakouské společnosti 3s (*Superior: Skills: Solutions*) 16 institucí z 11 zemí (Belgie, ČR, Dánsko, Francie, Itálie, Litva, Maďarsko, Německo, Rakousko, Švédsko, Velká Británie).

Úkolem projektu, který probíhal v letech 2004 – 2008, bylo sestavení sedmijazyčného (CS, DE, EN, FR, HU, LT, SV) evropského slovníku dovedností a kompetencí. Celkově slovník DISCO obsahuje více než 59 tisíc výrazů v sedmi jazycích (na švédské verzi se ještě stále pracuje). Česká verze je úplná (6640 termínů a 2014 synonymních výrazů).

Projekt má dva výstupy. Významnějším z nich jsou interaktivní webové stránky,² na kterých si můžete nechat přeložit své dovednosti a kompetence do některého ze zastoupených jazyků, vytvořit si životopis ve formátu, jaký si zvolíte, vkládat přeložené termíny do životopisu a provádět mnohé další operace, aniž byste k tomu potřebovali zvláštní školení. Stránky vedou uživatele samy.

Druhým výstupem je tištěná publikace, která je pouze tříjazyčná. V knize je návod k použití slovníku, který byl uspořádán systematicky podle jednotlivých odvětví. Uvnitř těchto odvětví jsou termíny řazeny v abecedním pořádku (vůdčím jazykem je angličtina) a hierarchicky jsou uspořádány do tří úrovní (viz rámeček).

glass finishing
coating glass
engraving glass
hand engraving
machine engraving
grinding glass
Syn: cutting glass

Knihu doplňují tři abecedně uspořádané rejstříky (DE, FR, EN), které obsahují všechny termíny uvedené v systematické části včetně synonym. Bibliografické údaje o tištěném slovníku najdete v rubrice Nové knihy v knihovně na prvním místě.

Zájemci o další informace o projektu a jeho výstupu se mohou obrátit na Irenu Palánovou, koordinátorku projektu v NÚOV (irena.palanova@nuov.cz).

AK

¹ Na základě rozhodnutí Rady ze dne 16. července 1985 o srovnatelnosti kvalifikací získaných odborným vzděláváním mezi členskými státy Evropského společenství (Úř. věst. L 199, 31.7.1985, s. 56–59) dostal Cedefop za úkol vybudovat zamýšlený informační systém zpočátku na úrovni kvalifikovaných dělníků. Úkol byl splněn v průběhu let 1986–1992. Bylo zpracováno přibližně 200 povolání kvalifikovaných dělníků v 19 odvětvích průmyslu a služeb. Povolání ve zdravotnictví a sociální péči byla z tohoto srovnávání vyloučena, protože jejich výkon se řídil směrnici ze 60. a 70. let. Profily povolání a seznamy činností (dnešním jazykem dovedností a kompetencí, pozn. AK) byly přeloženy do tehdejších devíti úředních jazyků.

Členské státy ES se zavázaly k vytvoření informačního systému o srovnatelnosti profesních kvalifikací založeného na těchto profesních profilech a k jeho zpřístupnění zainteresované veřejnosti. Podle této dokumentace pak mohli pracovníci s určitou kvalifikací žádat o místo v jiné členské zemi ES. Podrobněji viz: Cedefop a jeho historie. Zpravodaj, 2006, č. 10, s. 9–11.

Na základě práce Cedefopu byl v NÚOV (tehdy Výzkumném ústavu odborného školství) zpracován Srovnávací přehled popisů pracovních činností, jimiž se charakterizují vybraná povolání v ES a odpovídající obory přípravy v České republice. Praha, VÚOŠ 1992. 200 s. (2. vyd., 1994, 381 s.).

² www.skills-translator.net nebo www.disco-tools.eu (obě stránky mají totožný obsah i uspořádání)

Pedagogika odborného vzdělávání a osobní služby

Článek se zabývá nedostatky v pedagogice odborného vzdělávání a inovačními potenciály v profesích v oblasti osobních služeb v Německu. Na trhu práce roste poptávka po pracovnících v osobních službách, kterou současná zaměstnanecká struktura není schopna uspokojit. Podobná situace je i v jiných zemích EU, a proto této tematice věnujeme více prostoru.

Rozvoji osobních služeb a příslušnému vzdělávání se v pedagogice odborného vzdělávání dosud nevěnovala dostatečná pozornost. Důvody pro to spočívají v historicky podmíněném statusu poloprofesionality povolání zabývajících se osobními službami, který je charakterizován málo diferenciovaným a nedostatečně charakterizovaným vzděláváním a dalším vzděláváním. V reformních debatách o pedagogice odborného vzdělávání se věnuje pozornost reformě duálního systému, zatímco studijní obory v celodenních školách a studijní obory vztahující se k osobním službám jsou opomíjeny. Problémy se zvětšují kvůli strategii zatlačování osobních služeb v současné politice trhu práce do sektoru nízkých mezd, což působí kontraproduktivně vůči současným koncepcím rozvoje kvality a profesí ve vzdělávání pro profesní sféry v osobních službách.

Růst ekonomického významu sektoru služeb

Současná expanze sektoru služeb spočívá v rozšiřování osobních služeb v terciárním sektoru a ve stoupající poptávce po práci ve sféře péče a zaopatřování v běžném životě. Údaje a prognózy týkající se vývoje výdělečně činných a vývoje v zaměstnanosti zaznamenávají v této oblasti od 70. let až do roku 2010 značný nárůst zaměstnanosti, který dosahuje 6,5 %. Osobní služby s přibližně sedmi milióny zaměstnanci, z nichž zhruba 75 % tvoří ženy, náleží, pokud jde o pracovní místa, obrát a příspěvek k sociálnímu produktu, k vítězům

současného a budoucího hospodářského rozvoje, a představují významné hospodářské odvětví.

Důvody pro tento vývoj spočívají v první řadě v demografických změnách. Stoupá podíl starých lidí, kteří potřebují pomoc při každodenní péči. Hnací silou je též stoupající výdělečná činnost žen, zvláště matek, které potřebují pomoc v domácnosti. Velký hospodářský význam má i restrukturalizace zdravotnictví a sociálních věcí a dynamický rozvoj racionalizace a převádění služeb v domácnosti na tržní principy.

Prekérnost a chybějící profesionalizace

V kontrastu k tomuto vývoji stojí kvalitativní zaměstnanecká struktura vyznačující se chybějícími kvalitativními a profesními standardy a prekérním statutem. Příznačný je rostoucí podíl žen zaměstnaných na částečný úvazek, který v osobních službách značně přesahuje jak mužský podíl, tak i ženský podíl na trhu práce na částečný úvazek všeobecně; značně vyšší zastoupení žen ve skupině s nízkými příjmy a stoupající počet lidí hlášených jako nezaměstnaní v profesích osobních služeb a v sociálních profesích. Nápadná je přibývající prekérnost způsobená časově omezenými pracovními smlouvami a deregulovanými zaměstnaneckými poměry spojená s vytlačováním osobních služeb do sféry „jednoduchých služeb“ a do sektoru nízkých mezd, který v Německu ve srovnání se sousedními státy od roku 1995 značně vzrostl.

Poptávka po kvalifikaci a profesní odbornosti

Pro pedagogiku odborného vzdělávání je důležitá velká potřeba odborných kvalifikací. Jak v domácnostech, tak v segmentu veřejných služeb a v péči o staré lidi stoupá poptávka po vysoké profesní kvalifikaci a standardizované odborné práci, zatímco poptávka po neformálně kvalifikovaných pracovnících klesá i na pracovištích vyžadujících jednoduchou práci. V této situaci si o pracovní místa s nízkým platem konkurují málo kvalifikovaní lidé s odborně kvalifikovanými. Plná zaměstnanost ve společnosti služeb prognózovaná v klasických teoriích dosud nenastala. Naopak: Problém nesouladu (*mismatch*), v jehož důsledku není rostoucí potřeba kvalifikovaného personálu navzdory vysoké nezaměstnanosti pokryta, ve sféře osobních služeb přetrvává. Zvláště lidé s nízkou kvalifikací se stávají ve strukturální změně poraženými a dramaticky zesilují procesy dequalifikace, poloprofessionality a marginalizace v osobních službách.

Možnosti modernizace v pedagogice odborného vzdělávání

Možnosti modernizace tvorby kvalitativních a profesních standardů jsou poznamenány trojím vývojem:

- uvedenou historickou změnou práce na rozhraní výroby a reprodukce;
- novými požadavky na kvalifikaci a profesními potřebami ve sférách osobních služeb;
- pedagogicko-didaktickými novinkami, jež se zaměřují na komplexnost a rozvoj kompetencí.

Tyto možnosti se mohou stát ve sféře profesí v osobních službách užitečné pro rozvoj profesionalizace a kvality a pro orientaci na služby a trh.

Kompetence a profesionalizace

Z historického hlediska je významné, že profesionalizaci nelze charakterizovat jen jako strategii sociálního uzavření kompetenčních a profesních přístupů, nýbrž také jako exkluzivní uzavření pro pohlaví. Se vznikem systému odborného vzdělávání na začátku 20. století probíhá oddělení mužů a žen a jejich zařazení do dvou systémů odborného vzdělávání a do různých systémů hodnocení, které se s tím spojuje. Zatímco vzdělávání odborných pracovníků probíhá u mužů s orientací podle profesního principu a s tvorbou specifických kvalitativních standardů, vzdělávání pro ženské profese spojené s domácností, pečovatelskými a sociálními službami na normativní bázi „kulturní úlohy ženy“ především ve formách s celodenní školní výukou s malou úrovní standardizace, nízkým oceňováním hodnot a odměňováním vyúsťuje ve statusu poloprofessionality.

K překonání této historické zátěže je třeba vytvořit profesní koncepty, které by do středu postavily kom-

petenci profesního jednání, a provést diferenciaci vhodných didaktických konceptů. U osobních služeb má hlavní význam terminologické a kurikulární upřesnění sociální kompetence. K tomu je nutné terminologicky a didakticky rozlišovat mezi službou (*service*) a péčí (*care*). Specifické chápání kompetence profesního jednání se v profesích v osobních službách všeobecně konstituuje dvojím způsobem.

- Znalosti vztahující se k osobám lze charakterizovat jako zpracovanou informaci a interpretaci zdůvodněnou reflexí v závislosti na učební dovednosti a připravenosti k učení u jednotlivců a na jejich rozhodování pro určité sociální i pedagogické jednání.

- Znalosti vztahující se k osobám a sociální kompetence s tím spojené vznikají zároveň jako součást profesních odborných znalostí. Je-li „služba člověku“ všeobecně směřovaná k tomu, aby se podporovala „práci člověka na sobě“ a posilovala dovednost profesního jednání a kompetence všedního dne, tak pro profesní přípravu a další vzdělávání existuje dvojí cíl: na jedné straně podporovat sociální kompetenci jako interaktivně-komunikační dovednost, na druhé straně ji rozlišit jako specifickou dimenzi odborné kompetence a centrální kategorii pro profesionální službu.

Na významu nabývá také otázka uznávání neformálně získaných kompetencí a rodinných kompetencí. Zde se nacházejí z hlediska profesní přípravy šance a rizika pro profese v osobních službách: hranice, pokud jde o obnovené tradování naturalisticky odůvodněné pracovní schopnosti žen, která se používá pro krátkodobé kvalifikace v asistenčních a pomocných profesích; šance v uznávání a odborné fundovanosti kompetencí získaných v životě, které se mohou využívat pomocí nových nástrojů profesní přípravy a odborného dalšího vzdělávání, jako je modularizace a kvalifikační stavební kameny a certifikace pro odbornou kvalifikaci, odborná absolutoria a flexibilní profesně biografický vývoj.

Učební řády a tvorba kurikula

Podstatnou překážku pro profesionalizaci představují nejednotné vzdělávací standardy a nedostatečná diferenciaci kvalifikačních profilů, jejichž utváření je v kompetenci zemí, nebo řídicích instancí. Problémy spočívají v heterogenitě a roztržitém učebních řádů a v nedostatečné praxi a podpoře kompetence profesního jednání ve vzdělávání v celodenních školách. Prioritou je sjednocení a učebních řádů a označení profesí, nová úprava a tarifní uspořádání činností v osobních službách. Naléhavé je vytvoření a realizace nástrojů zajišťování kvality, které by v pověření profesní přípravy rovněž zahrnovaly diferenciované pracovní procesy a činnosti, poptávku zákazníků a orientaci na služby a trh.

Určité možnosti nabízí novelizace německého Zákona o odborném vzdělávání z roku 2005. Zařazení vzdělávání v celodenních školách do Zákona o odborném vzdělávání a připuštění absolventů profesních odborných škol prostřednictvím komor je krokem k protnutí principů duálního vzdělávání a vzdělávání v celodenních školách.

Kromě toho je třeba posoudit další reformní možnosti, které by směřovaly ke strukturálnímu spojení vzdělávacích principů v celodenních školách a v duálním systému a k vnímání profesní přípravy jako celku. K tomu náleží zřízení nových míst poskytujících praxi v celodenních školách a zlepšení spolupráce učebních míst, uznávání a posílení vzdělávacích sdružení, uznávání získaných absolutorii a předprofesních kvalifikací, integrace a certifikace modularizovaných prvků a časově flexibilní vzdělávací modely v profesní přípravě a v odborném dalším vzdělávání, např. profesní příprava v částečném úvazku pro mladé matky.

Vzhledem k těmto požadavkům na interdisciplinární a nadoborové kompetence se může souběžnost základních a dílčích kompetencí v kurikulu u profesí v osobních službách ukázat jako profesně účinná. Pro nové kurikulární úpravy je třeba umožnit horizontální prostupnost mezi profesními sférami a zároveň nutně odborné specializace, které by odpovídaly komplexním požadavkům v určitých profesních sférách a vytvořit návazná místa pro odborné další vzdělávání.

Vzdělávání učitelů ve vzdělávání pro osobní služby

Zhruba čtyřicetiletá tradice vzdělávání učitelů odborných technických předmětů zahrnuje předmět pedagogika odborného vzdělávání a hospodářská pedagogika se od 30. let soustřeďuje na vzdělávání diplomovaných učitelů obchodních předmětů. Z této systemizace vypadly akademické studijní obory vzdělávání učitelů pro profese v osobních službách. Ty byly zřízeny jako univerzitní studijní obory v oblasti sociální pedagogiky teprve od 70. let a v oblasti zdraví a péče od 90. let. V profesních sférách výživa a domácnost vzdělávání sice probíhá v duálních formách i v celodenních školách, nezohledňuje však sféru osobních služeb.

Interdisciplinárnost, odborné znalosti a sociální kompetence

Pro vzdělávání učitelů vyučujících v oblastech osobních služeb je třeba vytvořit různé formy znalostí a kompetencí jednání zohledňujících dvojí vztah teorie-praxe. Dále potřebují celkové všeobecné znalosti, diferencované odborné znalosti a dovednost interdisciplinárního propojování. Ke komplexu kompetence profesního jednání náležejí také dovednosti zvládnání práce „ve strukturách nejistoty“. Vzhledem k rostoucím sociál-

ním konfliktům a životním rizikům jsou potřebné také fundované znalosti a dovednosti pro zvládnání problematických situací ve škole a ve společnosti, především ve styku se znevýhodněnými žáky.

Utvářet přechod ze školy do profese

Přechod ze školy do profesní přípravy představuje z hlediska podpory znevýhodněných žáků zvláště riskantní pasáž. Jedním z nejdůležitějších předpokladů pro zvládnutí prvního přechodu je volba profese. Mají-li se vyrovnat školní deficity a dosáhnout potřebné zralosti pro vzdělávání, je důležitým předpokladem profesní orientace a profesní příprava doprovázená sociální pedagogikou. Pro realizaci těchto podpůrných forem ve výuce je třeba vybavit učitele specifickými metodickým a didaktickým kompetencemi. S jejich pomocí mohou být vytvořeny účinné intervence směřující k úspěšnému začlenění znevýhodněných mladistvých do vzdělávání a světa práce.

Spolupráce, provázání a přenos vědomostí

Pro vzdělávání učitelů je významné zřizování kooperativních a provázaných forem rozvoje kompetencí prostřednictvím regionálních sdružení a sítí pro vzdělávání a další vzdělávání. Zdařilá spolupráce ve společnostech praxe předpokládá dovednost sebereflexe v poměru k reflexi zájmů a pozic partnerů. Základem toho jsou znalosti při zvládnání procesů spolupráce, konfliktů, vytváření transparentnosti, spolehlivosti a kontinuita a organizace komunikačních a skupinových procesů. Vědomosti a zkušenosti ze vzdělávacích polí osobních služeb mohou iniciovat inovace, které pomohou provázat přesahující oblasti mezi institucemi a socializačními instancemi od předškolního vzdělávání až po vzdělávání starých lidí.

Systém profesí v osobních službách se pohybuje mezi politikou trhu práce, profesní politikou a možnostmi modernizace. Je třeba vytvořit nové kvalifikační, kompetenční a kvalitativní standardy a ty utvářet kurikulárně, didakticky a podle učebních řádů. Tím se zahájí cesta dvojí modernizace. Koncepty z polí vztahujících se k osobním službám mohou být užitečné pro další pole jednání v pedagogice profesní přípravy a pro cílové dimenze i pro modernizaci tradičně zanedbávané profesní sféry, která relevantně přispívá k dalšímu rozvoji společnosti služeb.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Friese, Marianne: „Schwamm drüber“? Berufspädagogische Vernachlässigungen und Innovationspotenziale in personenbezogenen Dienstleistungsberufen. Berufsbildung, 2007, Nr. 105, S. 3-7.

Co nového v časopisech

Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis	
<p>DEHNBOSTEL, Peter Lern- und kompetenzförderliche Arbeitsgestaltung. [<i>Pracovní uspořádání podporující učení a kompetence.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 2, S. 5-8, lit. 11.</p> <p>Pracovní struktura k podpoře učení a získávání kompetencí zahrnuje kriteria a koncepty, které jsou vyvíjeny a aplikovány od 80. let. Článek prezentuje tato kritéria, vysvětluje učení v rámci pracovního procesu a nastiňuje perspektivy slučitelnosti kompetencí osvojených v průběhu pracovního procesu se znalostmi získanými ve školském systému.</p>	<p>LACHER, Michael Kompetenzorientierung braucht betriebliche Lernorte : Wandel von Lern(ort)strategien in der Berufsausbildung in Großbetrieben. [<i>Orientace na kompetence vyžaduje podniková učební místa. Změna ve strategiích učení a učebních míst ve velkých podnicích.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 2, S. 13-16, 1 obr., lit. 10.</p> <p>Článek zkoumá učení na různých učebních místech z hlediska profesní přípravy ve velkém výrobním podniku. Zaměřuje se na přechod z učení do zaměstnání a na nástroj měření kvality učení vztahujícího se k práci, který je používán ve firmě Volkswagen Coaching GmbH.</p>
<p>DIETRICH, Andreas und KOHL, Matthias Qualifizierung zum IT-Professional - Befunde zu einem arbeitsplatzorientierten Lernkonzept. [<i>Kvalifikování odborníků v informačních technologiích - zjištění z učební koncepce orientované na pracoviště.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 2, S. 17-20, 1 tab., lit. 11.</p> <p>Odborní pracovníci v oblasti IT často získávají nové kompetence informálním učením na pracovišti nebo v průběhu pracovního procesu. Článek se zabývá systémem dalšího vzdělávání v IT (<i>IT-Weiterbildungssystem</i> - IT-WBS), který byl v Německu zaveden v roce 2002. Systém, který má inovativní strukturální prvky a jehož absolvování může vést ke kvalifikaci specialisty nebo profesionála, ukazuje, že pokročilé kvalifikace jsou spíše získávány klasickým dalším vzděláváním než praxí na pracovišti.</p>	<p>BAUER, Waldemar und KORING, Claudia Arbeitsorientierte Weiterbildung für an- und ungelernete Beschäftigte : ein Beispiel aus der Metall- und Elektroindustrie. [<i>Další vzdělávání orientované na práci pro polokvalifikované a nekvalifikované zaměstnance. Příklad z kovoprůmyslu a elektrotechnického průmyslu.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 2, S. 21-25, 2 obr., lit. 5.</p> <p>Článek představuje koncepci dalšího vzdělávání orientovaného na práci a určeného pro nekvalifikované a polokvalifikované pracovníky. Koncepce byla vytvořena a úspěšně pilotně ověřována v průběhu tříletého projektu, do kterého byly zapojeny podniky z kovoprůmyslu a elektrotechnického průmyslu. Koncepce usnadňuje systemizaci a podporu samostatně řízeného učení na pracovišti a je možné ji relativně rychle zpřístupnit k využívání v podnicích.</p>
<p>SCHULTE, Sven und SCHULZ, Judith Lebenslanges Lernen im Prozess der Arbeit : Evaluation eines Transfermodells für die betriebliche Weiterbildung. [<i>Celoživotní vzdělávání v pracovním procesu. Evaluace modelu transferu pro podnikové další vzdělávání.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 2, S. 26-30, 6 obr., lit. 6.</p> <p>Autoři popisují model transferu pro strukturování pokročilého dalšího vzdělávání integrovaného s prací, který byl rozvíjen v rámci pilotního projektu. Evaluace poskytovaná účastníky ukazuje míru uspokojení s vyspělými vzdělávacími opatřeními a zároveň identifikuje jasně pozitivní učební metody a všeobecné podmínky pro samostatně organizované celoživotní vzdělávání.</p>	<p>ELSHOLZ, Uwe und PROSS, Gerald Arbeit und Lernen strukturiert verbinden : arbeitsintegrierte Fortbildung in der Entsorgungswirtschaft. [<i>Strukturované kombinování práce a učení. Model pokročilého vzdělávání integrovaného s prací v odpadovém hospodářství.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 2, S. 31-34, 2 obr., lit. 8.</p> <p>Na příkladu odpadového hospodářství se ukazuje, jak lze strukturovat učení při práci tak, aby sloužilo k osvojování cílových kompetencí a nebylo pouze nahodilé. Problémy spojené s uznáváním kompetencí získaných v průběhu pracovního procesu.</p>
<p>BEHRINGER, Friederike, MORAAL, Dick und SCHÖNFELD, Gudrun Betriebliche Weiterbildung in Europa: Deutschland weiterhin nur im Mittelfeld : aktuelle Ergebnisse aus CVTS3. [<i>Podnikové další vzdělávání v Evropě: Německo nadále pouze ve středním poli. Aktuální výsledky z CVTS3.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 1, S. 9-14, 4 grafy, 2 tab., lit. 7.</p> <p>Stoupající nabídka v jižní a východní Evropě, pokles v severní a západní Evropě. Kvóty účastníků, počet hodin na účastníka, náklady.</p>	<p>BÜCHELE, Ute und KOHLHAAS, Joachim Reflexives Handeln - Basis für lebenslanges Lernen : Qualifizierung des Ausbildungspersonals bei der Deutschen Telekom. [<i>Reflexní jednání - základna pro celoživotní učení. Kvalifikace vzdělávacího personálu u Deutsche Telekom.</i>] BWP, Jg. 37, 2008, Nr. 1, S. 44-47, 3 obr., lit. 2.</p> <p>Celoživotní vzdělávání. Učení integrované do pracovního procesu. Učení znamená také reflektování.</p>

Nové knihy v knihovně

DISCO : Dictionary of Skills and Competencies, Wörterbuch der Qualifikationene und Kompetenzen, Dictionnaire sur les Qualifications et les Compétences / Heidemarie Müller-Riedlhuber and Jörg Markowitsch (Eds.). Wien : 3s Unternehmensberatung GmbH, 2008. 491 s.

ISBN 978-3-902277-41-1

Sg. 26540

Viz článek na straně 9.

PETERS-KÜHLINGER, Gabriele a JOHN, Friedel.

Komunikační a jiné "měkké" dovednosti : využijte svůj potenciál, rozvíňte své soft skills a staňte se úspěšnějšími. 1. vyd. Praha : Grada, 2007. 105 s. (Poradce pro praxi).

Název originálu: Soft Skills.

ISBN 978-80-247-2145-3

Sg. 26463

Zvídavost je schopnost zajímat se o neznámé a sbírat informace potřebné k řešení různých problémů. Zvídavost je touha po inovacích. Zájem o nové je životně důležitý, neboť je hnací silou pokroku. Slouží budování poznání a vědění. Je důležitým předpokladem pro rozvoj celé společnosti.

Viz článek na straně 3.

DLOUHÁ, Regina, CHÁRA, Petr, NÁDVORNÍK, Ondřej a TRUNDA, Jiří.

Metodika : výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. 1. díl. Praha : Scio.cz, 2006. 47 s.

ISBN 80-86910-52-0

Sg. 26548

Termín klima školy označuje souhrn psychosociálních a fyzických charakteristik, které ve škole působí.

ČECHOVÁ, Barbara a kol.

Nápadník pro rozvoj klíčových kompetencí ve výuce. Praha : Scio.cz, 2006. 177 s. ISBN 80-86910-53-9

Sg. 25549

Skutečnost, že probíhá skupinová práce, však ještě neznamená, že probíhá kooperativní učení. Opravdová kooperace má dva efekty: přináší prospěch jednotlivci i skupině. Pro začátek kooperativní výuky je potřeba dosáhnout alespoň základní úrovně některých dovedností, zejména aktivního naslouchání.

Kurikulum v proměnách školy. Editoři: Josef Maňák, Tomáš Janík. Praha : Centrum základního výzkumu školního vzdělávání. 153 s. (Orbis scholae ; Sv. 1/2007)

ISBN ISSN 1802-4637

Sg. 26544

Jak je patrné, termín kompetence v podstatě reprezentuje široký střešový pojem, který zahrnuje znalosti, dovednosti i postoje. Orientuje se na nové aspekty, které jsou spjaty s celoživotním vzděláváním a týkají se především sociálně ekonomických a sociálně politických souvislostí, významných pro soudobý obsah vzdělávání. Nutno zároveň uvést, že pojem kompetence, klíčová kompetence není zatím zcela jednoznačně vymezen. (Jarmila Skalková)

Orbis scholae je elektronický časopis, protože však svým rozsahem připomíná spíše tematický sborník, zařadili jsme informaci o něm do této rubriky.

(<http://userweb.pedf.cuni.cz/uvrv/reces/dokumenty.htm>)

Orbis Scholae : 1/2006. Praha : Centrum základního výzkumu školního vzdělávání, 2006. 152 s.

ISBN 80-7290-278-4

Sg. 26547

Při důrazu na rovnost výsledků nejde o totální negaci meritokracie, nejedná se o egalitarianismus, neboť i koncept rovnosti příležitostí s důrazem na výsledky vzdělávání nevylučuje existenci nerovnosti. Proto by také bylo přesnější hovořit spíše než o rovnosti výsledků o jejich vyrovnávání. Ve vzdělávací politice vyspělých zemí bývá tento požadavek formulován v podobě cílů, aby každý žák dosáhl určitého funkčního minima. (David Greger)

Grafické značky na předmětech : výběr elektrotechnických značek z databáze IEC 60417. 1. vyd. Praha : Sdružení českých spotřebitelů, 2007. 94 s. (Průvodce spotřebitele ; Sv. 13) ISBN 978-80-903930-2-8

Sg. 26541

Pro používání grafických značek (volba jejich rozměrů, orientace, tloušťka čar, textů apod. pro sdělení údajů pokynů a vysvětlení, sdělených v grafické podobě), je potřeba dodržet zásady stanovené ... databází značek, resp. zásad uvedených v souboru ČSN EN 80416 „Základní pravidla pro grafické značky pro použití na předmětech“.

Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech. 1. vyd. Praha : Úřad vlády České republiky, 2006. 23 s.

ISBN 80-86734-90-0

Sg. 26539

KUHN, Jiří a DRAHOTOVÁ, Ilona.

Aplikace monitor : nástroj pro monitorování průběhu a výsledků pedagogických procesů. Praha : SEVT, 2008. 159 s.

Sg. 26542

Monitorování průběhu pedagogických procesů je jednou ze zásadních úloh managementu škol. Důležitost tohoto úkolu v období, kdy školy začínají pracovat podle svých školních vzdělávacích programů, dále roste.

ÚLOVCOVÁ, Helena, VOJTĚCH, Jiří, BURDOVÁ, Jena, TRHLÍKOVÁ, Jana, DOLEŽALOVÁ, Gabriela, CHAMOUTOVÁ, Daniela, KALOUSKOVÁ, Pavla a KLEŇHOVÁ, Michaela.

Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2007. Uspořádal Robert Sukup. 1. vyd. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 87 s. (ISA - informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce) ISBN 978-80-87063-07-1

Sg. 26543

... shoda mezi oborem vzdělání a pracovním uplatněním u absolventů SOŠ je poměrně nízká a od ukončení studia na SOŠ má výrazně klesající tendenci.

EURYDICE.

Integrace dětí přistěhovalců do škol v Evropě. Brussels : Eurydice, 2004. 103 s. (Průzkumy Eurydice). Název originálu: Integrating Immigrant Children into School in Europe ISBN 2-87116-376-6

Sg. 26533

KŘÍŽOVÁ, Eva, TRHLÍKOVÁ, Jana, ÚLOVCOVÁ, Helena a VOJTĚCH, Jiří.

Přechod absolventů maturitních oborů SOU do praxe a jejich uplatnění na trhu práce : šetření absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a s odborným výcvikem tři roky od ukončení studia. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 33 s. (Vzdělávání - informace - poradenství) Sg. 26534

... absolventi technických oborů jsou se svým oborem poměrně spokojeni. Nejspokojenější jsou s původní studijní volbou elektrotechnici, z nichž by si 66 % zvolilo stejný obor.

ŠŤASTNOVÁ, Pavlína, KALOUSKOVÁ, Pavla, ÚLOVCOVÁ, Helena a VOJTĚCH, Jiří.

Potřeby zaměstnavatelů z pohledu analýzy inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2005. 80 s. (Vzdělávání - informace - poradenství) Sg. 25921

Z vyjádření agentur ... plyne, že stále častější jsou situace, kdy jsou pro zaměstnavatele konkrétní schopnosti, dovednosti a znalosti uchazečů a jejich přínos pro firmu důležitější než dosažené vzdělání...

VOJTĚCH, Jiří, CHAMOUTOVÁ, Daniela.

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii : 2007/08. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 53 s. Sg. 26536

V zájmu společnosti je i rozvoj podnikatelských dovedností vyučených, k tomu dochází především v nástavbovém oboru Podnikání, do kterého vstupuje polovina přijatých do nástavbových oborů.

PRAŠILOVÁ, Michaela.

Tvorba vzdělávacího programu. 1. vyd. Praha : Triton, 2006. 191 s., příl. ISBN 80-7254-712-7 Sg. 26474

KOHOUT, Jaroslav

Rétorika / umění mluvit a jednat s lidmi. 4., dopl. vyd. Praha : Management press, 2002. 168 s. ISBN 80-7261-072-4 Sg. 26461

Demagog může být mistrným řečníkem; tím hůře. Pracuje totiž s polopravdami, mobilizuje předsudky, neštítí se ani lži, účel mu svěťí prostředky.

FTOREK, Jozef

Public relations jako ovlivňování mínění : jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat. 1. vyd. Praha : Grada, 2007. 165 s. (Manažer. Komunikace). ISBN 978-80-247-1903-0 Sg. 26462

Média v podstatě naznačují, co je normální a co ne. V jazyce médií jsou „odchylky od správného směru“, pokud se vůbec stanou předmětem mediálního obsahu, často označovány termínem „kontroverzní“. Tento termín (v redakčním, masmediálním jazyce) již mnohdy dopředu diskvalifikuje projekty a autory jiných než obecně preferovaných myšlených a postojů.

THOMPSON, John B.

Média a modernita : sociální teorie médií. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2004. 219 s. (Mediální studia) ISBN 80-246-0652-6 Sg. 26550

Výjevy zachycující jiný způsob života představují pro jednotlivce zdroj, z něhož mohou čerpat možnost nahlížet kriticky na svůj vlastní život a životní podmínky. Přestože čínské televizní vysílání je ve srovnání se západními zeměmi pod velmi přísnou kontrolou, přece nabízí divákům hojnost materiálů, jež jim dovolují prožívat symbolické vzdalování.

Znovuobjevené knihy

MARCO, Jindřich.

O grafice. Kniha pro sběratele a milovníky umění. 1. vyd. Praha, Mladá fronta 1981. 502 s. Sg. 23397

Senefelder zkoušel vytlačení sazby do těsta z mouky, vody, uhelného prachu a písku. Negativní sazbu pak vyléval pečetním voskem. Aniž to vůbec tušil, stal se vynálezcem velmi důležité tiskářské techniky, stereotypie ... Jednoho dne si napsal ve spěchu seznam prádla pro prádelnu mastným inkoustem na blízko ležící desku solnhofenského vápence, kterou při svých pokusech používal ke tření barev. Přitom vyzoroval, že se mastná tekutina zatahla do povrchu kamene zvláštním způsobem. Po vyleptání kyselinou dusičnou dal kámen pěkné tisky a tím byla litografie v zásadě objevena.

KUCHAŘ, Jaroslav a kol.

Aktuální otázky jazykové kultury v socialistické společnosti. 1. vyd. Praha, Academia, 1979. 287 s. Sg. 23406

Lexikální prostředky přejímané z angličtiny narážejí na potíže různého druhu. ... Znalost angličtiny není u nás přece jen tak rozšířena jako znalost jiných jazyků. Při výzkumu r. 1970 uvádělo znalost ruštiny 51 % dotázaných, němčiny 46 %, kdežto angličtiny jen 11 % a francouzštiny jen 7 %.

Janoš, Jiří.

Dokonale utajená Korea. 1. vyd. Praha, Libri 1997. 187 s. ISBN 80-85983-26-5 Sg. 25746

V korejštině ... existují dvě řady číslovek, jejichž znění jsou naprosto odlišná, ale je nutné znát obě řady, protože se každé užívá jindy a nelze je vzájemně zaměňovat. ... Korejci „nemají rádi“ sinokorejskou čtyřku (SA), protože týmž slovem se řekne: smrt. Téměř v žádném hotelu proto neexistuje čtvrté patro, po třetím následuje hned páté.

Ward, Ritchie.

Živé hodiny. 1. vyd. Praha, Mladá fronta 1980. 379 s. (Kolumbus ; Sv. 88) Sg. 23346

Jednoho dne přinesl Lindberg svou bednu se suchým ledem do laboratoře, vyndal na kámen zmrzlé plastické sáčky ... a usedl, aby si popovídal ... Popovídání se protáhlo a sáčky se stačily zcela rozebrát. ... Několik plastických pytlíků skákalo sem tam. Lindberg jeden prořízl a podíval se dovnitř. Byl tam malinký pytlouš ... živý a čilý. ... tato nepatrná myška je opravdu výjimečným stvořením.

KLENGELOVÁ-BRANDTOVÁ, Evelyn.

Starověký Babylón. 1. vyd. Praha : Vyšehrad, 1983. 132 s.

Sg. 23614

Než se mohl učedník věnovat určitému řemeslu, musel absolvovat učební dobu odpovídající obtížnosti zvoleného oboru. Jestliže otec svěřil syna do učení kupř. tkalci, zavazoval se mistr předat chlapci všechny své znalosti a zasvětit jej do tajů práce. Pokud to neudělal, musel zaplatit odškodné. V Nabukadnezarově Babylónu dávaly rodiny často vyučit řemeslu mladé otroky, poněvadž to považovali za výnosnou investici. ... Učební doba pro pekaře trvala poměrně krátce: už za rok a čtvrt mohl znát všechno o přípravě chleba a koláčů. Pokud se chtěl učedník naučit valchovat látky, potřeboval k tomu dva a čtvrt roku. Od kameníka se vyžadovala daleko větší zkušenost, proto setrval v učebním poměru čtyři roky. Nejobtížnější bylo zřejmě tkaní ... příprava na toto řemeslo vyžadovala pět let...

Hubáček, Jaroslav.

Jak mluvit a přednášet. 1. vyd. Ostrava, Profil 1983. 155 s.

(Slovo a čin ; Sv. 6)

Sg. 23671

Modulace barvy hlasové (timbru) je ... neoddělitelná součást mluveného slova ... V běžné mluvní praxi se timbre stává východiskem pro hodnocení lidských hlasů: podle účinku na posluchače se hlasy označují jako sympatické, nesympatické a neutrální, podle přirozenosti tvoření jako hlasy přirozené a úmyslné tvořené, chtěné a podle způsoblosti pro zaznamenávání a přenášení jako hlasy fonogenické a nefonogenické.

WOLF, Josef.

Abeceda národů : výkladový slovník kmenů, národností a národů. 1. vyd. Praha : Horizont, 1984. 265 s. Sg. 23770

Laši, Lachové – etnografická skupina českého národa, která je středověkého slovanského původu; obývají část Slezska a pohraniční oblasti severovýchodní Moravy podél řeky Ostravice. Dnes jsou to jen zbytky původního etnika. Hovoří dosud lašským nářečím a uchovali si některé tradiční zvyky a obyčeje (lašský kroj, zvykosloví).

STANĚK, Josef.

Blahoslavený sládek : kapitoly z dějin piva. 1. vyd. Praha : Práce, 1984. 310 s. (Astra) Sg. 23716

Dobře vychlazené pivo však není totéž co příliš studené pivo. Přechlazené pivo je uzavřené. Nevydává ani vůni, i jeho chuť je omezená, protože všechny plynné látky jsou v něm zadrženy. Takové pivo vyvolává chladný pocit, který někdy nepříjemně vnímáme i po polknutí. Takové pivo nezahřeje a teprve až po delší době vyvolává neurčitý pocit osvěžení. Tento pocit svěžesti může poskytnout jen pivo dobře ošetřené a správně vychlazené, ve kterém uvolňující se kyslíčnické uhličitý uvolňuje i všechny vonné a chuťové částičky, které vytvářejí onen dokonalý, požadovaný, dlouhotrvající příjemný dojem. Navíc přechlazené pivo nevyprovokuje obvykle chuť na další sklenici, kdežto příjemně připravené pivo přímo vybízí k opětovnému napití.

Zajímavé internetové adresy

Jak si zlepšit anglickou slovní zásobu a pomoci hladovějícím

Na těchto stránkách můžete otestovat své znalosti. Na obrazovce se ukáže slovo a pod ním čtyři další slova, z nichž jedno je synonymem prvního slova. Když ho správně označíte, přibude na virtuální misku 20 zrněk rýže. Když se zmýlíte a budete pokračovat ve hře, dostanete stejné slovo po chvíli znovu (pokud na roletce *Options* nenastavíte, že si to nepřejete). Neusínejte na vavřínech, začíná se s lehčími slovy. Obtížnost si můžete také nastavit v *Options*. Virtuální vyhraná rýže se změní ve skutečnou prostřednictvím světového potravinového programu OSN a pomůže

nasytit lidi v nouzi. <http://www.freerice.com>

Help For English

Pomoc při studiu angličtiny

Tato stránka podává pomocnou ruku nejen při procvičování slovní zásoby, vysvětluje také gramatiku, seznamuje s reáliemi, radí, jak se efektivně učit apod. <http://www.helpforenglish.cz/>

Informační portál Tipy na výlet

Na jaře a v létě je lepší učit se na cestách než sedět u počítače nebo nad knihou. Poznávat Českou republiku můžete s pomocí portálu, který vám poradí, kam se vydat a jak se tam dostat.

<http://www.tipynavylet.cz>